

ZAKLJUČAK

80.

Ulasku u imperijalni prostor prethodi iskušavanje i utvrđivanje planskih krajolika kakvo se danas još ne može ni zamisliti. Tu se približavamo zapanjujućim stvarima. S onu stranu demokracije rada u kojoj se tali i prerađuje sadržaj poznatog nam svijeta naziru se obrisi državnih uređenja izvan svake mogućnosti usporedbe.

Ipak, može se predvidjeti da tu više neće biti riječi ni o radu niti o demokraciji u našem uvriježenom smislu. Tek nam predstoji otkrivanje rada kao elementa punine i slobode; isto se tako mijenja smisao riječi demokracija, kada se materinsko tlo naroda pojavi kao nositelj neke nove rase.

Vidimo da su se narodi dali na posao, i pozdravljamo taj rad, gdje god se zbivao. Prava utakmica tiče se otkrića nekog novog i nepoznatog svijeta – otkrića razornijeg i bremenitijeg posljedicama nego što je otkriće Amerike. Ne možemo drukčije nego potreseno promatrati kako je čovjek usred kaotičnih zona zaokupljen čeličenjem oružja i srca i kako se zna odricati izlike sreće.

Tamo sudjelovati i služiti: to je zadaća koja se od nas očekuje.